

איש החלל (astronaut) לנסוע בחללית כשהוא יהודי - שיעור 457

I. אם מותר להיות astronaut בספינת החלל שהנסיעה בשבת גם כן עיין בשבת (י"ט.) ובשו"ע (אמ"ח - ה) דמותר להפליג בספינה אפילו בע"ש אם הולך לדבר מצוה אבל לדבר רשות אין מפליגין פחות משלשה ימים קודם השבת וכתב הרמ"א ואפילו שיצטרך הישראל לעשות אח"כ מלאכה בשבת ויש כמה טעמים להאיסור והעיקר משום ביטול מצוה של עונג שבת ועיין בשו"ע הרב כשהוא ודאי שיחלל השבת אסור להפליג אפילו ג' ימים קודם השבת ועיין בספר תורת שבת (ג) דאפילו אם ברור שצריך לחלל השבת מותר דאנו דנין רק לפי שהוא בזמן שיצא ולכן מותר ואין אומרים לו שלא לילך דעיקר טעם דאין מפליגין הוא משום ביטול עונג שבת ולכן בנ"ד שהם מרגילין עצמן בזה ועוסקים בזה בהכנה רבה ליכא חששות משום ביטול מצות עונג שבת

II. אם יש איסור תחום שבת בחללית - כתוב בתורה שבו איש תחתיו אל יצא איש ממקומו ושיעור תחום הוא י"ב מיל כשיעור מחנה ישראל וחכמים אסרו לצאת יותר מאלפים אמה וי"א שאין לתחומין עיקר מן התורה אפילו י"ב מיל ויש ג"כ ספק אם תחומין למעלה מעשרה טפחים ולכן אם תחומין דרבנן הוי רק ספק דרבנן ולקולא ועוד עיין בחידושי הרמב"ן (טיו"ז מ"ג) דאין איסור תורה אלא כשהלך ברגליו אבל מי שיושב בספינה ורק הספינה נוסע אינו עובר האיסור של תחום שבת מדאורייתא אלא מדרבנן וכיון שיש מחלוקת אם יש תחומין למעלה מעשרה הוי ספק דרבנן לקולא ולכן נראה להתיר באופן שאינו צריך לחלל שבת בספינת החלל בחללית ויצוה להנכרים הנוסעים עמו ויתנו כן מקודם הנסיעה שביום השבת אין לו לעשות שום מלאכה וישלימו ביום אחר

III. יציאה מספינת החלל בשבת - עיין בשו"ע (ת"ד) שמי שבא בספינה בשבת והגיע לנמל דאפילו אין תחומים למעלה מעשרה יש לו רק אלפים אמה ממקום שפגע בו למטה מעשרה אמנם עיין בשו"ת ציץ אליעזר (ה - פ"א - י"ז) בטס באוירון על פני הארץ ששם איסור תחומין דאורייתא גם למעלה מעשרה ולכן אזלינן לחומרא אמנם הרמב"ן והרשב"א שסוברים שבספינה מהלכת לא קנה שביתה ואין בה משום יוצא מחוץ לתחום ועיין בבה"ל (ת"ד) שנשאר בצ"ע בדבר ועכ"פ על עצם דין תחומין היוצא לחללית ג' ימים קודם שבת אין איסור ואפילו יורד לארץ בשבת י"ל דיש היתר לצאת ממנו

IV. אם יש שבת בחללית - עיין בקובץ אור ישראל (כ"ט - דף ל"ז) שהביא שם המכתב מרב לוי יצחק הלפרין ראש המכון מדעי טכנולוגיה להלכה דאיש שנמצא במצב שכל שעה וחצי בערך עובר עליו ערב ובוקר כמו איש החלל ובמשך עשרים וארבע שעות יש לו כבר שש עשרה ימים שלפי"ז יהיה צריך שיהיה לו בכל יום שש עשרה חיובי תפילין ושלושים ושתיים חיובי קריאת שמע וכמעט בכל יום כשלוש פעמים שבת ובכל עשרים יום בערך ראש השנה ויוהכ"פ ופסח וגם אינו מסתבר שהזמנים לפי המקום שבוא נמצא מתחתיו כמו שאנו מתפללין באוירון דשאני ספינת החלל דכמעט מיד מבטל מצות ק"ש ותפלה ולכן פשוט הוא שהתורה נתנה למי שחי בסדר זמנים בכדור הארץ שהירח והשמש מקיפו ולא בסדר הזמנים של ספינת החלל ומ"מ כתב שם דאפילו אם אין חיובי שבת ויום טוב ושחרית מנחה ומעריב ושאר מצות התלויות בזמנים מ"מ שלא ישתכח תורת שבת צריך

לקיים אותו לפי שעות היום שיצא משם וכגון אם יצא ביום ג' קודם שקיעת החמה שימנה כ"ד שעות ליום ואחר שנים עשר שעות הראשונים יברך ברכות השחר ויניח תפילין ויקרא ק"ש ויתפלל שחרית ועוד וכן מנחה ומעריב לפי חשבון זו וכן ביום ה' וביום ו' ואחר ג' ימים בספינת החלל יתנהג דיני שבת לזכר בעלמא דהיינו בקידוש והבדלה ויזהר שלא לעשות מלאכות ביום זה ולפי לוח זה הוא צריך לנהוג ימי ר"ה ויוהכ"פ ושאר ימים טובים

V. איש החלל שרוצה להתחיל לספור משעות ומימים כזמניהם בארץ ישראל
מותר לעשות כן כי מדינא אין בו חיוב כלל והוא רק לזכר בעלמא ועיין בשו"ת דברי יציב (ה - ק"ח) שכתב שלכתחלה צריך לנהוג כן לגבי נסיעה לקוטב

VI. בענין מי שנוסע לצפונית העולם קרוב לקוטב וישב שם עיין בתפארת ישראל (צופו צרכות סוף פרק ה) שמשמע דאין שם חיוב שבת במקום שיש רק יום או לילה כל השנה דשבת תלוי בערב ובוקר וכן כל חיובי מצות הזמניות אמנם המור וקציעא (שמ"ד) כתב שמצות היום הוקבע בכ"ד שעות בכל המקומות ואין צריך ערב ובוקר וראיה מבריאת העולם שהשמש והירח והכוכבים נקבעו ביום הרביעי ומ"מ נקרא ערב ובוקר בשלשה ימים הראשונים והמחלוקת תלוי אם צריך אור וחושך ליום דהיינו שבת ושאר מצות הנ"ל והביא שם ראיה מיהושע בן נון שעשה מלחמתן של ישראל בערב שבת ולמנוע חילול שבת פשט ידיו לאור השמש ועמדו כל אחד ואחד כ"ד שעות עד מוצאי שבת ומשמע שצריך אור וחושך דתלוי בסביבות השמש ולא בכ"ד שעות (דברי יציב ה - ק"ח וקובץ אור ישראל כ"ט - דף ל"ז)

VII. להוציא בספינת החלל ספר תורה אם הוא כבוד או זלזול עיין בפסקי תשובות (קל"ה - כ"ג) שהביא דעת הזוהר והמעשה רב מהגר"א (ק"ל) ומהיעב"ץ ומהדברי חיים שהחמירו מאד מלהוציא ספר תורה מהארון ומ"מ יש מקילין ואבאר ובהרבה מקומות מקפידים לקרוא בספר תורה ג' פעמים קודם חזרתו למקומו ועיין בהליכת שלמה (י"ז - ל"ח) בשם רב ש.ז. אויערבאך דאין שורש למנהג זה אך ראוי להחזיק בו משום כבוד התורה (אג"מ י"ז ה - ס"א - י"ג) ועיין בשו"ע (קל"ה - י"ד) ובמ"ב (מ"ז) דאנשים אין צריכים להביא ס"ת אפילו לר"ה וי"כ לבית האסורים ובטעם משום זלזול ס"ת והרמ"א כתב דאם הוא אדם חשוב שרי דלאו זלזול אצלה ודוקא ת"ח ולא עשיר ועיין באג"מ (ה - ל"ד) דמותר להוציא ס"ת לבית חתן דלאו דוקא לת"ח וה"ה לעשיר מותר (בה"ל שס) ואפשר לאיש החלל ג"כ מותר וי"א דכבוד הציבור ג"כ נקרא כבוד התורה (נשמת אברהם קל"ה בשם הגרשז"א והפ"ת (י"ז רפ"ז) כתב דלהוציא ס"ת לכבוד המלך ואפילו מאומות העולם אין למחות בידי הנוהגים כן וכ"כ החינוך (סוף מלוה קע"ט) דמותר וקבלתי פאקס מהמעשה שנתפרסמה ע"י העיתון ארוץ שבע בא"י שהרב הראשי מהאלאנד Rav Dasberg כשהיה במחנה Bergen-Belsen הכניס שם ספר תורה קטנה ולכאורה היה סכנה להס"ת וזה היה הס"ת שהיה בספינת החלל ואבאר עוד פרטי הפאקס והכוונה היה ודאי רק לכבוד התורה מ"מ היה שם במקום סכנה ובמקום ששה נכרים ויהודי אחד שאמר על עצמו שאינו שומר תורה ומצות וצ"ע ושמעתי מפוסק מפורסם שרב אחד בעיר Cape Canaveral ששאלו בטלפון בענין הנסיעה ואמר לו שלא לנסוע משום הסכנה וממילא לא ענה לו על פרטי הדינים בעניני שבת ותפלה ועוד ואמר לי שודאי אסור לקחת ספר תורה עמו שהוא זלזול בכבוד התורה ואבאר עוד טעם להטרגדיה